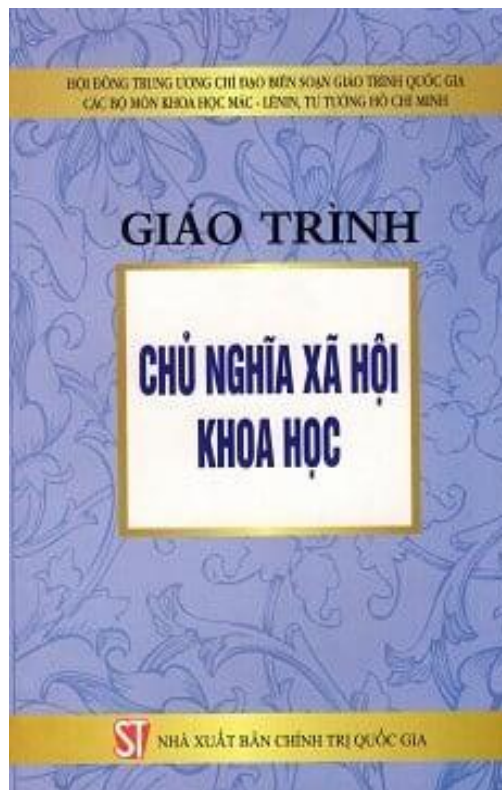

Bài giảng môn:
CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC
(Dành cho khối không chuyên lý luận chính trị)

**Bộ Giáo dục và đào tạo, 2021, Giáo trình CNXHKKH,
NXB Chính trị quốc gia, Hà nội**

Thông tin giảng viên:

ThS.Trịnh Bá Phương.

Giảng viên thỉnh giảng

Khoa Chính trị - Hành chính, ĐHQG-HCM

ĐT: 0376333654

Mail:phuongtbhcmue@gmail.com

Thông tin phản ánh chuyên môn:

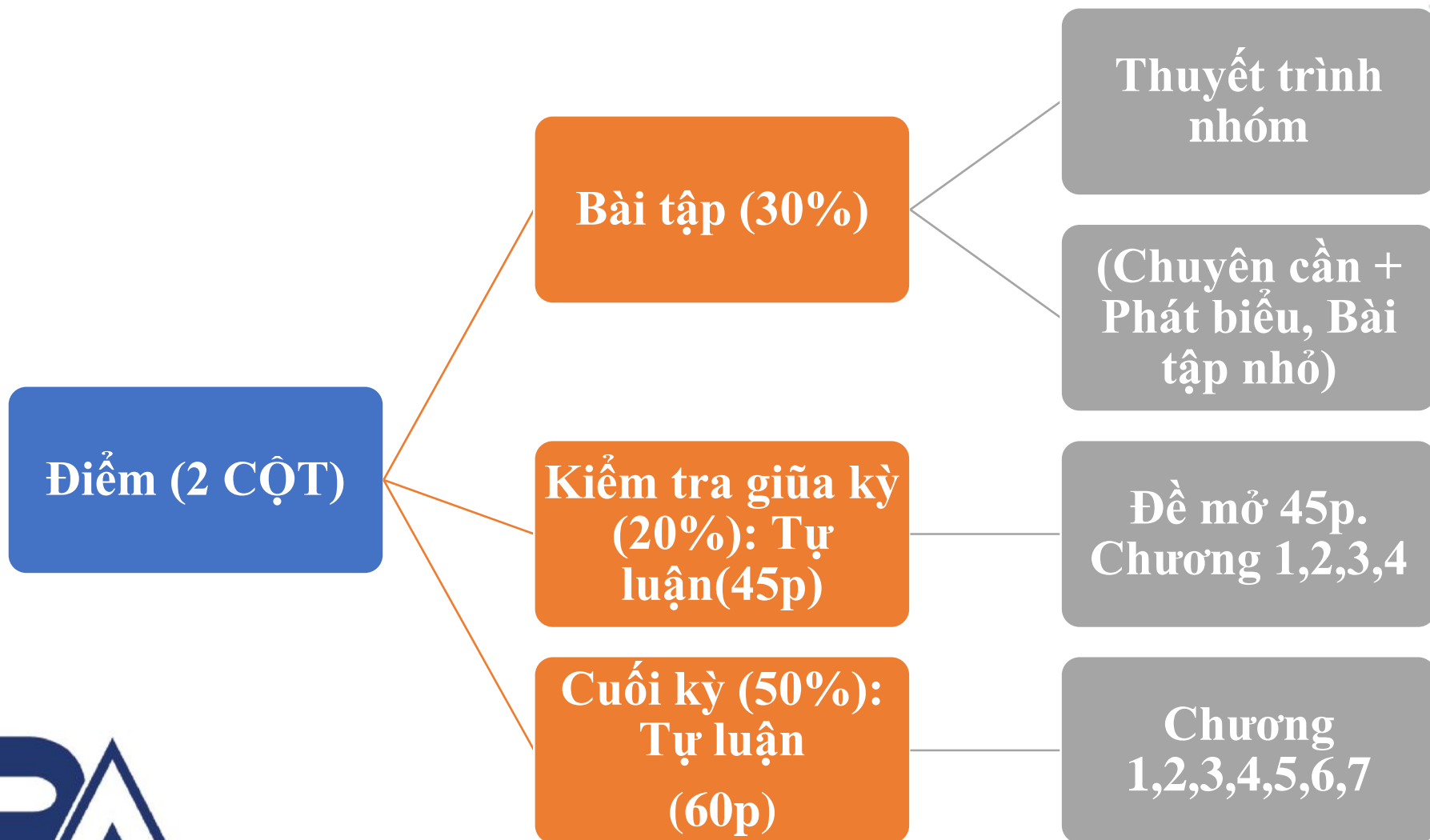
TS. MẠCH THỊ KHÁNH TRINH

Phó Trưởng Bộ môn LL và KHCT

Khoa Chính trị - Hành chính, ĐHQG-HCM

ĐT: 0916123260

Mail: trinhmach1973@gmail.com

- **Chuyên cần:**
 - ✓ **Tham dự đầy đủ các buổi học trên lớp; thực hiện đúng và đầy đủ quy chế học đường của Nhà trường**
 - ✓ **Xây dựng kế hoạch học tập của môn học, thái độ nghiêm túc trong giờ học.**
- **Tham gia đầy đủ các hoạt động trên lớp:**
 - ✓ **Chủ động và hợp tác khi làm việc nhóm; tham gia thuyết trình, thảo luận và thực hiện tất cả các yêu cầu của nhóm.**
 - ✓ **Tích cực, tự giác phát biểu, trả lời câu hỏi hoặc tranh luận về học thuật.**

– Hoàn thành các bài tập về nhà:

- ✓ Nghiên cứu trước giáo trình, sưu tầm, nghiên cứu các tài liệu có liên quan đến nội dung của từng phần, từng chương, mục hay chuyên đề theo sự hướng dẫn của giảng viên**
- ✓ Làm bài tập được giao đầy đủ và đúng tiến độ.**
- ✓ Chủ động, thường xuyên lên thư viện đọc sách, tài liệu, tạp chí chuyên ngành phục vụ hoạt động học tập**

0777060893

0376333654

phuongtbhcmue@gmail.com

Bá Phương

0376.333.654

CHƯƠNG 1

NHẬP MÔN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC

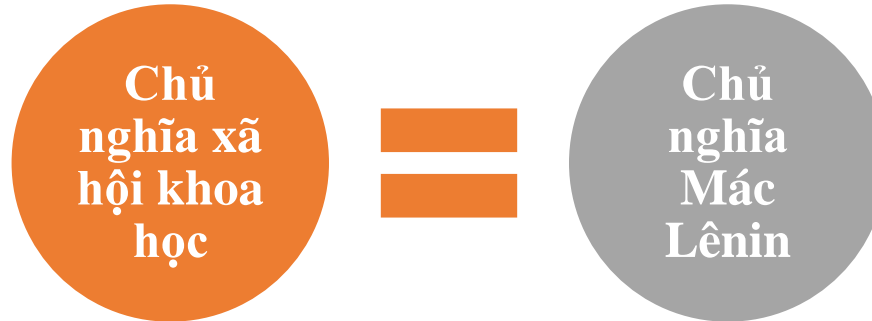
I. SỰ RA ĐỜI CỦA CNXHKKH

II. QUÁ TRÌNH PHÁT TRIỂN CỦA CNXHKKH

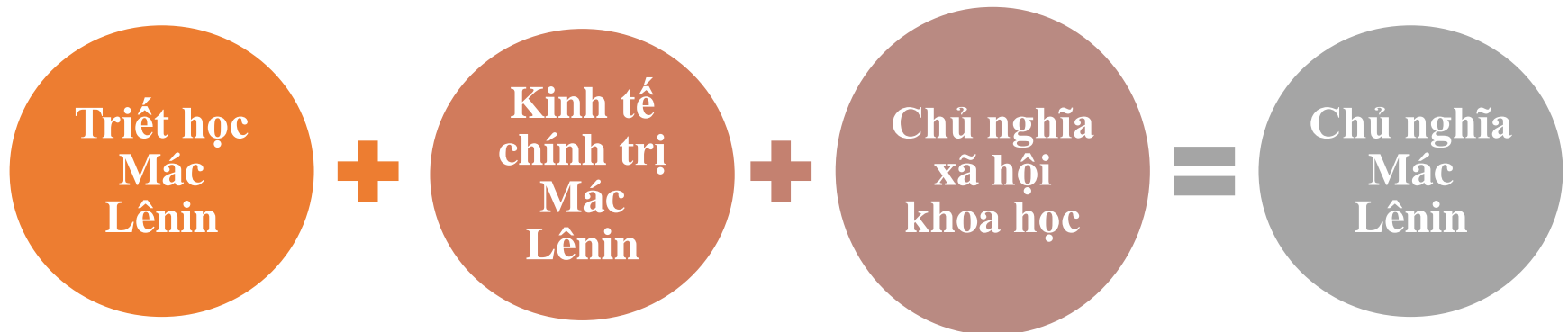
III. ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP, Ý NGHĨA
NGHIÊN CỨU CNXHKKH

I. SỰ RA ĐỜI CỦA CNXHKKH

Nghĩa rộng

Nghĩa hẹp

CNXHKKH – một trong ba bộ phận cấu thành của chủ nghĩa Mác - Lênin

- **Trong khuôn khổ học phần, Chủ nghĩa xã hội khoa học được nghiên cứu theo nghĩa hẹp.**
- **Là sự luận giải về góc độ chính trị - xã hội của sự chuyển biến tất yếu của lịch sử loài người từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.**

1. Hoàn cảnh lịch sử ra đời của CNXHKKH

Điều kiện kinh tế - xã hội

Những năm 40 thế kỷ XIX
Nền đại công nghiệp phát triển

Lực lượng sản xuất
phát triển, mang tính

Quan hệ sản xuất dựa
trên tư
bản chủ nghĩa về tư liệu
sản xuất

Mâu thuẫn giữa tính chất xã hội hóa ngày càng cao của lực lượng sản xuất với tính chất tư hữu về tư liệu sản xuất của quan hệ sản xuất trong lòng xã hội tư bản.

1. Hoàn cảnh lịch sử ra đời của CNXHKKH

Điều kiện kinh tế - xã hội

Giai cấp
công nhân

Cần phải [redacted] sở hữu
tư nhân về tư liệu sản
xuất

tính xã hội hóa ngày càng
cao

- [redacted] giá trị thặng dư

Giai cấp
tư sản

- Cần phải [redacted] sở hữu
tư nhân về tư liệu sản
xuất

tư nhân tư bản chủ nghĩa
về tư liệu sản xuất.

- [redacted] giá trị thặng dư
của công nhân làm thuê

1. Hoàn cảnh lịch sử ra đời của CNXHKKH

Năm	Nơi diễn ra	Lực lượng đấu tranh	Hình thức đấu tranh	Mục tiêu đấu tranh
1831-1834	Li-ông (Pháp)	Công nhân dệt	Khởi nghĩa vũ trang	- Đòi thiết lập chế độ công hoà - Tăng lương, giảm giờ làm
1844	Sơ-lê-din (Đức)	Công nhân dệt	Khởi nghĩa vũ trang	- Chống sự hà khắc của chủ xưởng và điều kiện lao động tồi tệ
1836-1847	Anh	Công nhân	Mít tinh biểu tình đưa kiến nghị	- Đòi quyền phổ thông bầu cử - Tăng lương, giảm giờ làm cho người lao động

Giai cấp công nhân đã xuất hiện như một lực lượng chính trị độc lập với những yêu sách kinh tế, chính trị riêng của mình và hướng mũi nhọn vào kẻ thù chính là giai cấp tư sản

1. Hoàn cảnh lịch sử ra đời của CNXHKKH

1. Hoàn cảnh lịch sử ra đời của CNXHKKH

Tiền đề khoa học tự nhiên

Thuyết tiến hóa

Cơ sở khoa học cho sự phát sinh, phát triển đa dạng, mối liên hệ hữu cơ giữa các loài thực vật, động vật

Định luật bảo toàn và chuyển hóa năng lượng

Chứng minh mql không tách rời nhau, chuyển hóa lẫn nhau và được bảo toàn của các hình thức vận động của vật chất

Thuyết tế bào

Chứng minh sự thống nhất về mặt nguồn gốc, hình thái cấu tạo vật chất của cơ thể thực vật, động vật

1. Hoàn cảnh lịch sử ra đời của CNXHKKH

Tiền đề khoa học tự nhiên

Cơ sở, luận chứng
cho những nguyên lý,
quy luật của chủ
nghĩa duy vật biện
chứng, chủ nghĩa duy
vật lịch sử

CN DVBC,
CNDVLS

Chủ nghĩa xã hội khoa học

1. Hoàn cảnh lịch sử ra đời của CNXHKKH

Tiền đề tư tưởng lý luận

TRIẾT HỌC CỔ ĐIỂN
ĐỨC

CHÍNH TRỊ - KINH TẾ HỌC
ANH

CNXH KHÔNG TƯỞNG
PHÊ PHÁN

Kế
thừa

Phê
phán

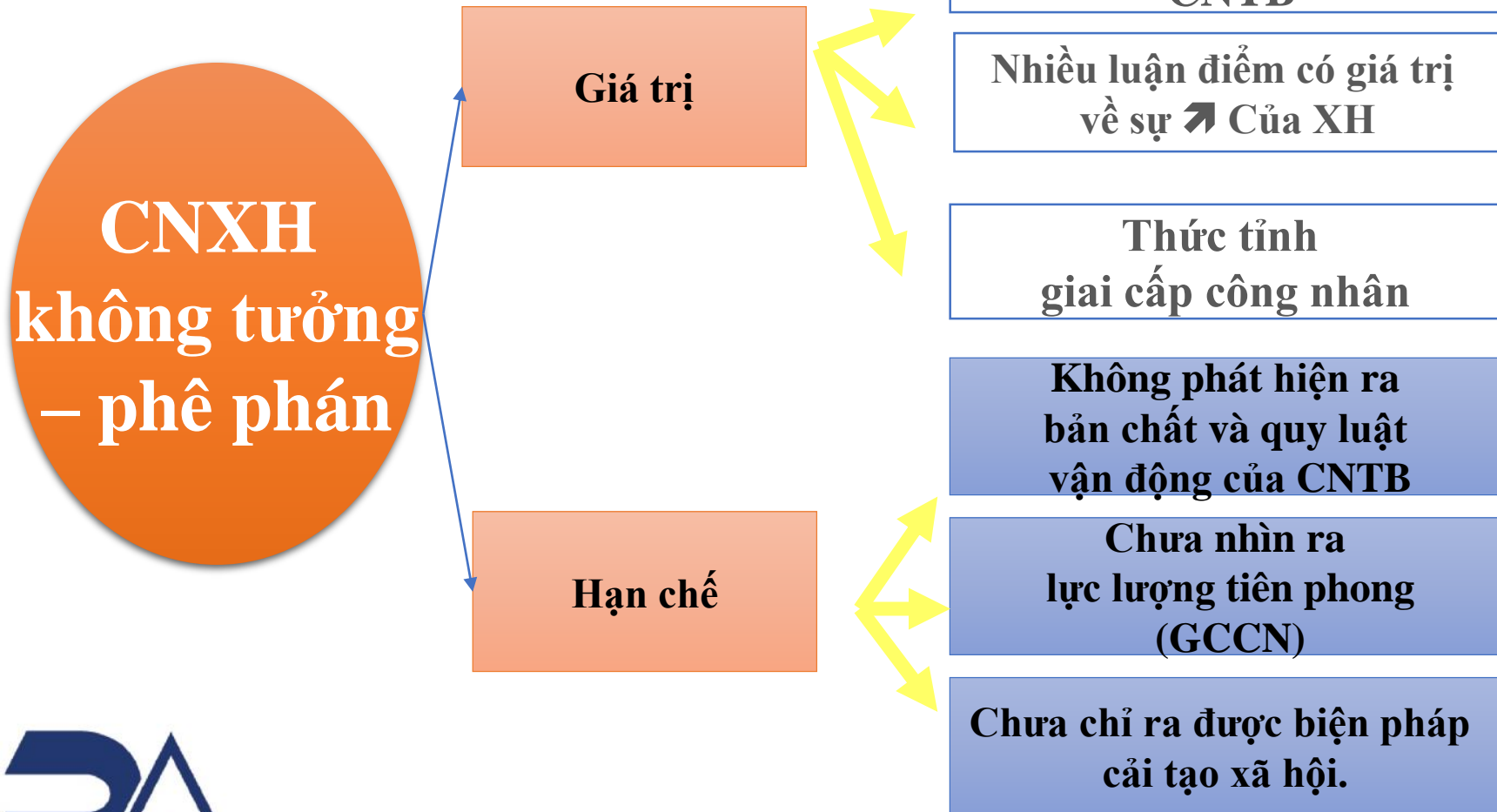
Sáng
tạo

CNXHKKH

Tiền đề lý
luận trực
tiếp nhất

1. Hoàn cảnh lịch sử ra đời của CNXHKKH

Tiền đề tư tưởng lý luận

1. Hoàn cảnh lịch sử ra đời CNXHKKH

KHOA CHÍNH TRỊ - HÀNH CHÍNH
SCHOOL OF POLITICAL AND ADMINISTRATIVE SCIENCES

Điều kiện
KT-XH

CÁCH MẠNG
CÔNG NGHIỆP
cuối TK XVIII

LLSX >< QHSX

GCCN >< GCTS

GCCN ĐẤU TRANH

Tiền đề
KHTN

QL BT&CH
năng lượng

Thuyết
tiến hóa

Thuyết
tế bào

Tiền đề
lí luận

Triết học
cổ điển Đức

KTCT học
cổ điển Anh

CNXH
không tưởng
– phê phán

2. Vai trò của C.Mác và Ph.Ăngghen

C. Mác

(1818 – 1883)

F. Ăngghen

(1820 – 1895)

Bằng vào trí tuệ uyên bác và sự dấn thân vào phong trào đấu tranh của giai cấp công nhân và nhân dân lao động C.Mác và Ph.Ăngghen đã tìm thấy nhau những điểm tương đồng và trên cơ sở kho tàng tri thức nhân loại, hai ông đã trở thành những nhà khoa học thiên tài, những nhà cách mạng vĩ đại nhất thời đại.

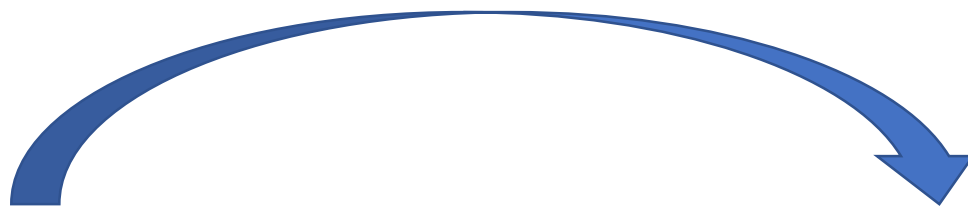
2. Vai trò của C.Mác và Ph.Ăngghen

Sự chuyển biến lập trường triết học và lập trường chính trị

C. Mác

Cuối năm 1843 đến 4/1844 thông qua tác phẩm “Góp phần phê phán triết học pháp quyền của Heghen - Lời nói đầu (1844)”,

từ TGQ Duy tâm sang TGQ Duy vật,
từ lập trường DCCM sang CSCN

Từ năm 1843 với tác phẩm “Tình cảnh nước Anh”, “Lược khảo khoa kinh tế - chính trị”

F. Ăngghen

2. Vai trò của C.Mác và Ph.Ăngghen

Sự chuyển biến lập trường triết học và lập trường chính trị

Thông qua một số tác phẩm:

Gia đình thần thánh (C.Mác – Ph.Ăngghen), Luận cương Phoiơbắc (C.Mác),

Hệ tư tưởng Đức (C.Mác – Ph.Ăngghen)

C.Mác và Ph.Ăngghen đã thể hiện quá trình chuyển biến lập trường triết học và lập trường chính trị và từng bước củng cố, dứt khoát, kiên định, nhất quán và vững chắc lập trường đó.

2. Vai trò của C.Mác và Ph.Ăngghen

Ba phát kiến vĩ đại của C.Mác và Ph.Ăngghen

Chủ nghĩa
duy vật
lịch sử

Học
thuyết giá
trị thặng
dư

Sứ mệnh
lịch sử của
giai cấp
công nhân

**Khẳng định về mặt
triết học sự sụp đổ của
CNTB và sự thắng lợi
CNXH là tất yếu như
nhau**

**Khẳng định về kinh
tế sự diệt vong không
tránh khỏi của CNTB
và sự ra đời tất yếu
của CNXH**

**Khẳng định về phương diện
chính trị - xã hội sự diệt
vong không tránh khỏi của
CNTB và sự thắng lợi tất
yếu của CNXH**

2. Vai trò của C.Mác và Ph.Ăngghen

Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản – tác phẩm đánh dấu sự ra đời của CNXHKKH

Trang bìa *Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản* – xuất bản lần đầu tiên ở Anh (2/1848)

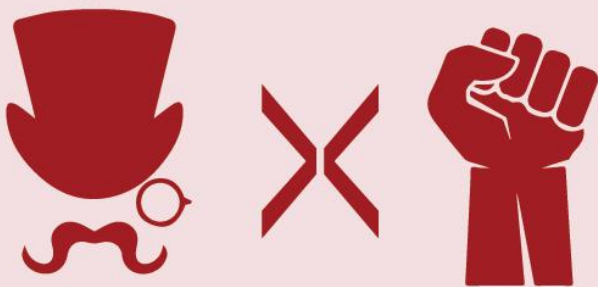
Tháng 2/1848 được sự ủy nhiệm của những người cộng sản và công nhân quốc tế, C.Mác và Ph.Ăngghen biên soạn tác phẩm “Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản” công bố trước thế giới

2. Vai trò của C.Mác và Ph.Ăngghen

Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản – tác phẩm đánh dấu sự ra đời của CNXHKKH

Tuyên ngôn chia làm 4 chương

Chương I: Tư sản và vô sản

Chương II:
Những người vô sản
và những người
cộng sản

Chương III:
Văn học xã hội
chủ nghĩa
và cộng sản
chủ nghĩa

Chương IV:
Thái độ của
những người cộng sản
đối với các đảng
độc lập

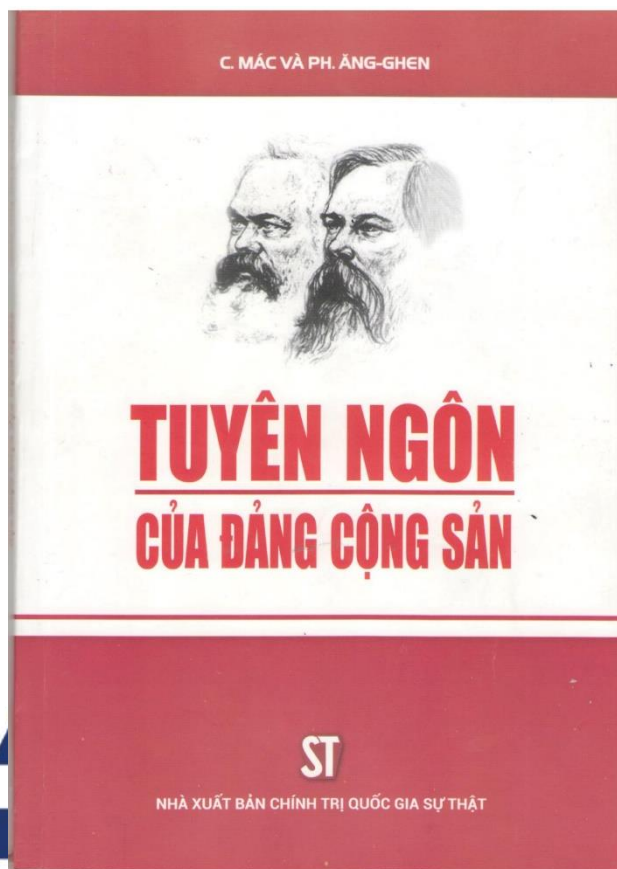

2. Vai trò của C.Mác và Ph.Ăngghen

Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản – tác phẩm đánh dấu sự ra đời của CNXHKKH

VAI TRÒ

- Là tác phẩm kinh điển chủ yếu của CNXHKKH
- Đánh dấu sự hình thành về cơ bản lý luận chủ nghĩa Mác
- Là cương lĩnh chính trị cho phong trào CS và CNQT
- Dẫn dắt phong trào đấu tranh của GCCN và NDLD

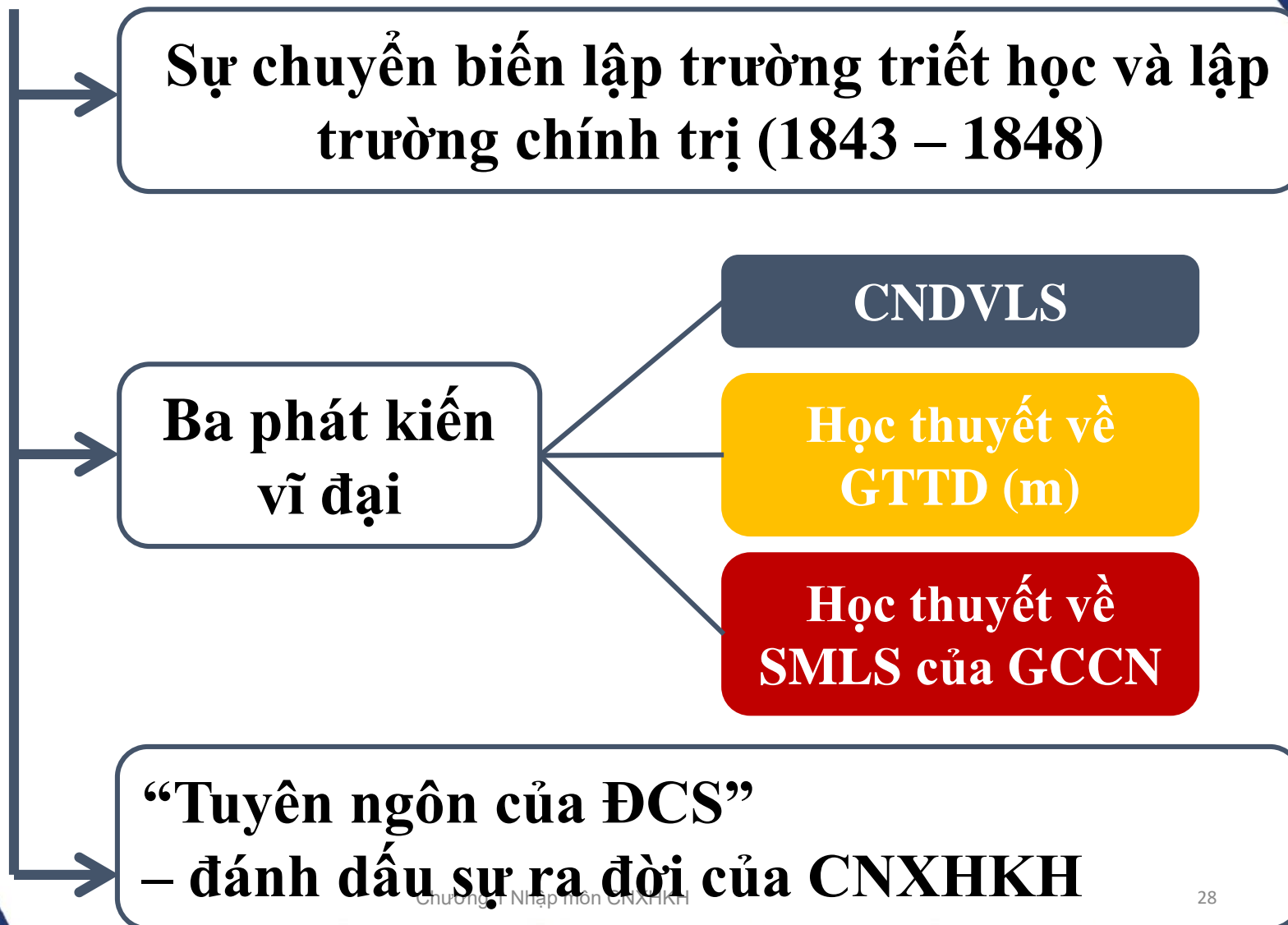
2. Vai trò của C.Mác và Ph.Ăngghen

**Tuyên ngôn của Đảng Cộng sản – tác phẩm
đánh dấu sự ra đời của CNXHKKH**

MỘT SỐ LUẬN ĐIỂM NỔI BẬT

- GCCN chỉ có thể tự giải phóng mình khi:
 - + *đồng thời giải phóng toàn thể NDLĐ*
 - + *thành lập chính đảng của GC*
- Sự sụp đổ của CNTB và sự thắng lợi của CNXH là tất yếu như nhau
- GCCN: thủ tiêu CNTB, là lực lượng tiên phong xây dựng CNXH
- Liên minh GC; CM không ngừng + chiến lược, sách lược

2. Vai trò của C.Mác và Ph.Ăngghen

II. CÁC GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC

**Giai đoạn
C.Mác và
Ph.Ăngghen**

**Giai đoạn
V.I.Lênin**

**Giai đoạn
sau
V.I.Lênin**

II. CÁC GIAI ĐOẠN PHÁT TRIỂN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC

Giai đoạn	Cơ sở thực tiễn	Nội dung bổ sung, phát triển
Giai đoạn C.Mác và Ph.Ăngghen		
Giai đoạn V.I.Lênin		
Giai đoạn Sau Lênin		

1. C.Mác và Ph.Ăngghen phát triển CNXHKKH

Giai đoạn	Cơ sở thực tiễn	Nội dung bổ sung, phát triển
1848 – 1871	<ul style="list-style-type: none">- Cao trào cách mạng của giai cấp công nhân (1848 – 1852)- Sự ra đời của Quốc tế I (1864)	<p>Tư tưởng về đập tan bộ máy nhà nước tư sản, thiết lập chuyên chính vô sản.</p> <p>Bổ sung tư tưởng về cách mạng không ngừng bằng sự kết hợp giữa đấu tranh của giai cấp vô sản với phong trào đấu tranh của giai cấp nông dân.</p> <p>Tư tưởng về xây dựng khối liên minh giữa giai cấp công nhân và giai cấp nông dân.</p>

1. C.Mác và Ph.Ăngghen phát triển CNXHKKH

Giai đoạn	Cơ sở thực tiễn	Nội dung bổ sung, phát triển
1871 - 1895	- Công xã Paris (1871) - Quốc tế 2 (1889)	Bổ sung và phát triển tư tưởng đập tan bộ máy nhà nước quan liêu, không đập tan bộ máy nhà nước tư sản nói chung. Vai trò và nhiệm vụ của chủ nghĩa xã hội khoa học. Dự kiến về đặc trưng của chủ nghĩa xã hội, chủ nghĩa cộng sản.

V.I.Lênin “Học thuyết của Mác là học thuyết vạn năng vì nó là một học thuyết chính xác”

(V.I.Lênin toàn tập, tập 23, trang 50)

2. V.I.Lênin vận dụng và phát triển CNXHKKH trong điều kiện mới

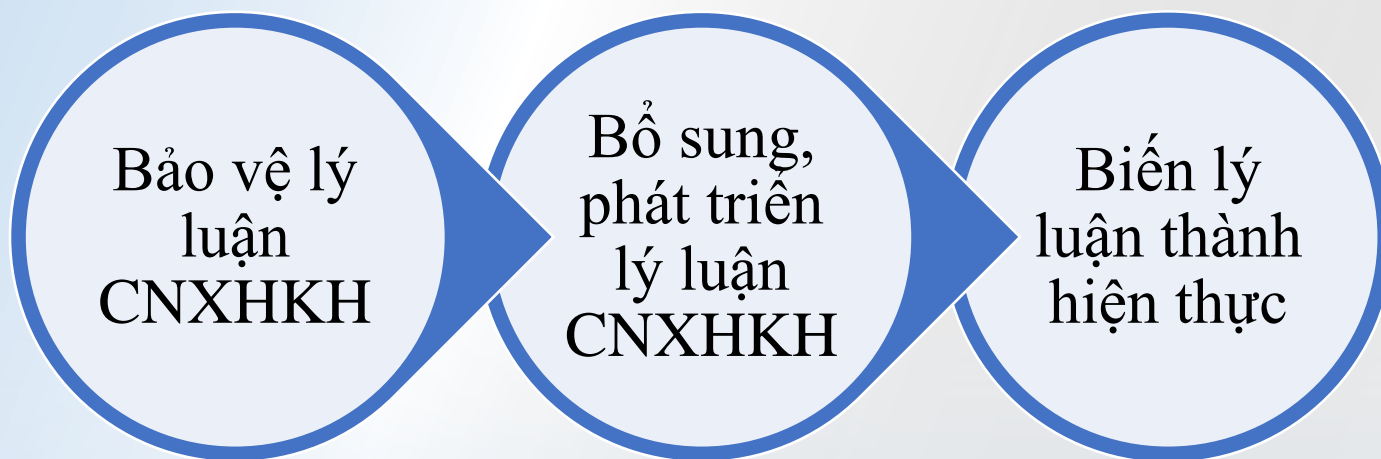

V.I.Lênin (1870 - 1924)

V.I. Lênin là người kế tục xuất sắc sự nghiệp cách mạng và khoa học của C.Mác - Ph.Ăngghen; tiếp tục bảo vệ, vận dụng và phát triển sáng tạo và hiện thực hóa một cách sinh động lý luận chủ nghĩa xã hội khoa học trong thời đại mới.

2. V.I. Lênin vận dụng và phát triển CNXHKKH trong điều kiện mới

Công lao của V.I. Lênin

2. V.I.Lênin vận dụng và phát triển CNXHKKH trong điều kiện mới

Thời kỳ trước Cách Mạng Tháng Mười Nga

Giai đoạn	Cơ sở thực tiễn	Nội dung bổ sung, phát triển
1893 – 1917	<ul style="list-style-type: none">- Chủ nghĩa xét lại, cơ hội phát triển ở Quốc tế 2- Chủ nghĩa tư bản chuyển từ tự do cạnh tranh sang chủ nghĩa độc quyền, chủ nghĩa đế quốc	<ul style="list-style-type: none">- Bảo vệ và phát triển các nội dung của CNXHKKH: Chống trào lưu phi mác xít; Xây dựng lý luận về Đảng cách mạng; Phát triển tư tưởng cách mạng không ngừng (cách mạng xã hội chủ nghĩa, cách mạng tư sản kiểu mới, vấn đề dân tộc); Khả năng thắng lợi của cách mạng; Chuyên chính vô sản; Gắn lý luận vào thực tiễn cách mạng ở nước Nga

2. V.I.Lênin vận dụng và phát triển CNXHKKH trong điều kiện mới

Thời kỳ sau Cách Mạng Tháng Mười Nga

Giai đoạn	Cơ sở thực tiễn	Nội dung bổ sung, phát triển
1917 – 1924	<ul style="list-style-type: none">- Nhà nước xã hội chủ nghĩa đầu tiên xuất hiện- Quốc tế Cộng sản ra đời- Thời đại mới: Thời kỳ quá độ từ CNTB lên CNXH	<ul style="list-style-type: none">- Bổ sung những luận điểm: về chuyên chính vô sản; về thời kỳ quá độ chính trị từ tư bản chủ nghĩa lên chủ nghĩa cộng sản; về chế độ dân chủ; về cải cách hành chính bộ máy nhà nước; về cương lĩnh xây dựng chủ nghĩa xã hội; vấn đề dân tộc trong hoàn cảnh đất nước nhiều tộc người.- Nhấn mạnh trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội, cần thiết phải phát triển kinh tế hàng hóa nhiều thành phần

3. Sự vận dụng và phát triển CNXHKKH sau V.I.Lênin

Thời kỳ 1924 tới 1991

**1924 – 1945 Liên
Xô vượt qua khó
khăn trở thành
một cường quốc
xã hội chủ nghĩa**

**Từ những năm 1970
tới 1991 lâm vào
khủng hoảng dẫn đến
sự tan rã và sụp đổ
của Liên Xô và các
nước XHCN ở Đông
Âu**

Từ 1945 tới 1970

**Các nước XHCN ra đời và
có sự phát triển vượt bậc,
trở thành một hệ thống thế
giới**

3. Sự vận dụng và phát triển CNXHKKH sau V.I.Lênin

Giai đoạn	Cơ sở thực tiễn	Nội dung bổ sung, phát triển
1924 – 1991	<ul style="list-style-type: none">Gắn liền với công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội ở các nước Liên Xô và Đông Âu	<ul style="list-style-type: none">Củng cố một số nguyên lý, quy luật cơ bản của chủ nghĩa xã hội khoa học, khái niệm thời đại ngày nay, vai trò của Đảng cộng sản trong tình hình mới, đoàn kết quốc tế,...
1991 - nay	<ul style="list-style-type: none">Công cuộc cải cách của Trung Quốc, Đổi mới của Việt Nam	<ul style="list-style-type: none">Dựa trên nền tảng chủ nghĩa Mác – Lênin; Thực hiện kinh tế thị trường định hướng XHCN; Đảm bảo vai trò lãnh đạo của ĐCS, Độc lập dân tộc gắn liền với CNXH, Phát huy dân chủ XHCN; Mở rộng quan hệ hợp tác quốc tế....

3. Sự vận dụng và phát triển CNXHKKH sau V.I.Lênin

Thời kỳ 1991 tới nay

- Các Đảng Cộng sản chân chính (trong đó có Đảng Cộng sản Việt Nam) tiếp tục vận dụng và phát triển lý luận chủ nghĩa xã hội khoa học trong hoàn cảnh mới
- Những thành tựu của trong công cuộc đổi mới của Việt Nam hay cải cách của Trung Quốc cho thấy CNXHKKH vẫn mang bản chất khoa học, cách mạng, sáng tạo và nhân văn

3. Sự vận dụng và phát triển CNXHKKH sau V.I.Lênin

Đóng góp của Việt Nam vào lý luận CN Mác – Lênin,
CNXHKKH

Độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội

Kết hợp đổi mới kinh tế với đổi mới chính
trị

Xây dựng và phát triển nền kinh tế thị trường
định hướng XHCN

3. Sự vận dụng và phát triển CNXHKKH sau V.I.Lênin

**Đóng góp của Việt Nam vào lý luận CN Mác – Lênin,
CNXHKKH**

Phát huy dân chủ, xây dựng nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa, hoàn thiện nền dân chủ XHCN

Mở rộng và phát huy khối đại đoàn kết toàn dân tộc

Mở rộng quan hệ đối ngoại, hội nhập quốc tế, tận dụng tối đa các nguồn lực

Giữ vững và tăng cường vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản

III. ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP VÀ Ý NGHĨA CỦA VIỆC NGHIÊN CỨU CNXHKKH

1. Đối tượng nghiên cứu của CNXHKKH

Khách thể nghiên cứu: Chủ nghĩa xã hội khoa học là khoa học lấy lĩnh vực chính trị - xã hội của đời sống xã hội làm khách thể nghiên cứu.

Chủ nghĩa xã hội khoa học là khoa học chỉ ra con đường thực hiện bước chuyển biến từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội bằng cuộc đấu tranh cách mạng của giai cấp công nhân dưới sự lãnh đạo của đội tiên phong là Đảng Cộng sản.

1. Đối tượng nghiên cứu của CNXHKKH

Đối tượng nghiên cứu của chủ nghĩa xã hội khoa học là những quy luật, tính quy luật chính trị - xã hội của quá trình phát sinh, hình thành và phát triển của hình thái kinh tế - xã hội cộng sản chủ nghĩa mà giai đoạn thấp là chủ nghĩa xã hội; những nguyên tắc cơ bản, những điều kiện, những con đường và hình thức, phương pháp đấu tranh cách mạng của giai cấp công nhân và nhân dân lao động nhằm hiện thực hóa sự chuyển biến từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản.

2. Phương pháp nghiên cứu của CNXHKKH

- Sử dụng phương pháp luận chung nhất là chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử của triết học Mác – Lênin.
- Phương pháp kết hợp logic và lịch sử
- Phương pháp khảo sát và phân tích
- Phương pháp có tính liên ngành

3. Ý nghĩa nghiên cứu của CNXHKKH

- Hiểu rõ bản chất của xã hội mà Việt Nam đang xây dựng

3. Ý nghĩa nghiên cứu của CNXHKKH

- Giải thích được các định hướng chính trị - xã hội cho hoạt động thực tiễn của Đảng Cộng sản, Nhà nước xã hội chủ nghĩa và nhân dân trong công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội và bảo vệ tổ quốc xã hội chủ nghĩa.

3. Ý nghĩa nghiên cứu của CNXHKKH

- Căn cứ khoa học để luôn cảnh giác, phân tích đúng và đấu tranh chống lại những nhận thức sai lệch, những tuyên truyền chống phá của các thế lực thù địch, phản động đối với Đảng ta, Nhà nước, chế độ ta. Đặc biệt trong bối cảnh 4.0 bùng nổ thông tin trên mạng xã hội

3. Ý nghĩa nghiên cứu của CNXHKKH

- Có niềm tin vào mục tiêu, lý tưởng và sự thành công trong công cuộc đổi mới do Đảng Cộng sản Việt Nam khởi xướng và lãnh đạo.

3. Ý nghĩa nghiên cứu của CNXHKKH

- Nhận thức được trách nhiệm của bản thân từ đó có thái độ tích cực với việc học tập môn lý luận chính trị và có hành động đúng đắn góp phần xây dựng xã hội Việt Nam ngày càng phát triển, văn minh.

